

MILLIY IDENTIKLIKNI TALABALARDA SHAKLLANTIRISHNING AHAMIYATI**Qudratov Davron Sami o'g'li****Shahrisabz davlat pedagogika instituti****“Pedagogika” mutaxassisligi 1-kurs magistranti****E-mail: qudratovd000@gmail.com****<https://doi.org/10.5281/zenodo.18975963>**

Annotatsiya. Mazkur maqolada hozirgi globallashuv davrida talabalarda milliy identiklikni shakllantirishning dolzarbligi hamda uning mazmun-mohiyati va oliy ta'lim tashkilotlarida ushbu jarayonni yuksaltirish choralari tahlil qilinadi. Shuningdek, oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan talabalarda milliy qadriyatlar, madaniy an'analar va urf-odatlariga hurmatni kuchaytirish orqali milliy o'zlikni anglashni rivojlantirish masalalari yoritilgan.

Kalit so'zlar: vatanparvarlik, globallashuv, milliy g'urur, identiklik, milliy qadriyatlar, milliy ong.

Bugungi kunda dunyoda globallashuv jarayonlari tobora jadallashib, turli madaniyatlar va g'oyalar o'zaro ta'sirga kirishmoqda. Bunday sharoitda har bir millat o'zining madaniy merosi, qadriyatlari va tarixiy an'alarini asrab-avaylash hamda rivojlantirishga alohida e'tibor qaratishi zarur. Ayniqsa yosh avlod, xususan oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan talabalar ongida milliy identiklikni shakllantirish muhim ijtimoiy-pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi.

Talabalar jamiyatning eng faol va intellektual qatlamini tashkil etadi. Ular kelajakda davlat va jamiyat taraqqiyotiga bevosita ta'sir ko'rsatadigan mutaxassislar, rahbarlar va ziyolilar sifatida shakllanadi. Shu sababli talabalarda milliy o'zlikni anglash, milliy qadriyatlarga hurmat va vatanparvarlik tuyg'ularini rivojlantirish dolzarb masalalardan biri sanaladi.

Milliy identiklikni shakllantirish nafaqat ma'naviy tarbiya, balki ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda ham muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Chunki o'z milliy ildizlarini anglagan, milliy madaniyatini qadrlaydigan yoshlar jamiyat taraqqiyotiga yanada mas'uliyat bilan yondashadi.

Milliy identiklik shaxsning o'z millatiga mansubligini anglash, milliy qadriyatlar, til, tarix va madaniyat bilan o'zini bog'liq his etishi bilan tavsiflanadi. Bu tushuncha shaxsning o'z milliy madaniyatiga sodiqligi, milliy manfaatlarini himoya qilishga tayyorligi hamda milliy an'analarni davom ettirishga bo'lgan intilishida namoyon bo'ladi.

Milliy identiklikning shakllanishida bir qator omillar muhim rol o'ynaydi. Bular qatoriga oilaviy tarbiya, ta'lim tizimi, ijtimoiy muhit, madaniy meros va tarixiy xotira kiradi. Ayniqsa ta'lim muassasalari yoshlarning dunyoqarashi va ma'naviy qadriyatlarini shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

Talabalik davri shaxsning ijtimoiy va ma'naviy jihatdan shakllanishida muhim bosqich hisoblanadi. Aynan shu davrda yoshlar o'z qarashlari, qadriyatlari va hayotiy maqsadlarini belgilaydi. Shu sababli talabalarda milliy identiklikni shakllantirish jarayoniga tizimli va ilmiy yondashuv zarur.

Hozirgi davrda axborot texnologiyalarining rivojlanishi, internet va ijtimoiy tarmoqlarning keng tarqalishi yoshlarning dunyoqarashiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Turli madaniyatlar va g'oyalar bilan doimiy aloqada bo'lish yoshlarning fikrlash tarzini o'zgartirmoqda. Bu jarayon ijobiy jihatlar bilan birga ayrim muammolarni ham keltirib chiqarishi mumkin.

Agar yoshlar o'z milliy qadriyatlari va tarixini yetarlicha bilmasa, ular boshqa madaniy ta'sirlarga haddan tashqari berilib ketishi ehtimoli mavjud. Shu bois talabalarda milliy identiklikni shakllantirish orqali ularning milliy o'zlikni anglash darajasini mustahkamlash muhim hisoblanadi. Talabalarda milliy identiklikni rivojlantirish quyidagi jihatlarda o'z aksini topadi:

- milliy tarix va madaniyatga hurmatni shakllantirish;
- ona tiliga ehtirom va uni rivojlantirishga intilish;
- milliy qadriyatlar va an'analarni asrab-avaylash;
- vatanparvarlik tuyg'ularini kuchaytirish;
- jamiyat taraqqiyotiga mas'uliyat bilan yondashish.

Bu jihatlar yoshlarning nafaqat milliy o'zligini anglashiga, balki ularning ijtimoiy faol va mas'uliyatli shaxs bo'lib shakllanishiga ham xizmat qiladi.

Talabalarda milliy identiklikni shakllantirishda oliy ta'lim muassasalari muhim rol o'ynaydi. Bu jarayon ta'lim va tarbiya tizimining uyg'unligi asosida amalga oshirilishi lozim.

Birinchidan, o'quv jarayonida milliy tarix, adabiyot, madaniyat va ma'naviyatga oid fanlarning mazmunini boyitish zarur. Ushbu fanlar orqali talabalar o'z xalqining boy tarixiy merosi, buyuk allomalari va madaniy qadriyatlari haqida chuqur bilimga ega bo'ladi.

Ikkinchidan, turli ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar, konferensiyalar, davra suhbatlari va madaniy uchrashuvlar tashkil etish talabalarda milliy ongini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunday tadbirlar yoshlarning milliy madaniyatga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Uchinchidan, talabalarining ijtimoiy faoliyatini qo'llab-quvvatlash ham muhim ahamiyatga ega. Yoshlarning turli ijtimoiy loyihalar, madaniy tashabbuslar va volontyorlik faoliyatlarida ishtirok etishi ularning jamiyat oldidagi mas'uliyatini kuchaytiradi.

To'rtinchidan, milliy bayramlar, an'anaviy marosimlar va madaniy festivallarni keng nishonlash ham talabalarda milliy identiklikni shakllantirishda samarali vosita hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, globallashuv sharoitida talabalarda milliy identiklikni shakllantirish muhim pedagogik va ijtimoiy vazifalardan biri hisoblanadi. Milliy o'zlikni anglagan, milliy qadriyatlarga hurmat bilan qaraydigan yoshlar jamiyatning barqaror rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Shavkat Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston nashriyoti, 2021.
2. Shavkat Mirziyoyev. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2016.
3. Islom Karimov. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
4. Islom Karimov. Vatan sajdagoh kabi muqaddasdir. – Toshkent: O'zbekiston, 1996.
5. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun. – Toshkent, 2020.
6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. Yoshlar siyosati to'g'risidagi normativ hujjatlar to'plami. – Toshkent, 2017.
7. Anthony D. Smith. National Identity. – Reno: University of Nevada Press, 1991.
8. Benedict Anderson. Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism. – London: Verso, 1983.

9. Samuel P. Huntington. The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order. – New York: Simon & Schuster, 1996.